

EKO SHKOLLA

EKO KLUBI "KUJTIM KRASNIQI"

♦ Të dashur lexues,

EKjo është seria e katërt e buletineve mjedisore të eko-klubeve të shkollave të mesme nga Rajoni i Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës). Ky është buletini i parë informativ, i cili do të përmbajë mesazhe, intervista, ese, punime fotografi dhe shkrime të ndryshme mbi mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe njoftime mbi punën që po zhvillohet në këto tema nga eko-klubi i Qendrës së Kompetencës "Kujtim Krasniqi" dhe OJQ EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit "ECO School".

Ky projekt do t'i njohë me konceptin "Eko Shkolla" 12 shkollat e rajonit të Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës), përmes pilotimit të formave dhe metodologjisë për mbrojtjen e mjedisit me pjesëmarrje të gjerë të nxënësve dhe mësuesve.

Në kuadër të projektit ofrohet një model dhe metodologji që përdoret gjerësisht në vendet e zhvilluara, e cila po zgjerohet me shpejtësi edhe në vendet në zhvillim. Përvojat botërore tregojnë se shkolla ekologjike është një fenomen në rritje, e cila nxit të rinjtë të angazhohen në mjedisin e tyre duke u dhënë atyre mundësinë për ta mbrojtur atë në mënyre aktive.

Projekti po ashtu do të kontribuojë në Strategjinë e Mjedisit dhe Planin e Veprimit në Mjedis të Kosovës, duke rekomanduar zhvillimin e programeve për edukimin mjedisor në të gjitha nivelet (shkolla dhe universitete).

PLASTIKA NË FUND TË TOKËS

GRUPI I VEPRIMIT PLASTIKA NË MJEDISËT POLARE TË KOMITETIT SHKENCOR PËR KËRKIMIN E ANTARKTIKUT NDAU MENDIMET E TIJ PËR DIÇKA QË NUK DUHET TË JETË: PLASTIKA KA ARRITUR NË ANTARKTIDË.

Ndotja plastike është bërë një çështje globale mjedisore, duke arritur edhe pjesët më të pacenuara dhe të largëta të planetit tonë, duke përfshirë Antarktidën dhe Oqeanin Jugor përreth. Antarktida është një nga shkretëtirat e fundit të mbetura në planet. Është kryesisht i paeksploruar dhe ka pak banorë, por është nën presionin në rritje nga gjurma njerëzore. Oqeani Jugor përbën rreth 10% të oqeanit global. Ai ka një rëndësi kritike për ekuilibrin e sistemit të Tokës dhe shfaq biodiversitet të veçantë dhe të jashtëzakonshëm detar, por tani është nën kërcënimin e ndotjes plastike.

Ndotja plastike në Antarktidë ndodh pothuajse kudo, nga oqeani i hapur në mjediset bregdetare, duke ndotur ujin, akullin e detit dhe sedimentet rreth kontinentit dhe ishujve nën-Antarktik përreth. Ngatërrimi i gjitarëve dhe shpendëve detarë dhe gëlltitja e plastikës nga grabitqarët detarë, duke përfshirë peshqit, gjitarët dhe zogjtë, së bashku me një numër në rritje të raporteve të mikroplastikës që gjenden te kafshët që jetojnë në shtratin e detit dhe në rrjetat ushqimore tokësore, janë dëshmi e qartë e shtrirjes së plastikës. ndotje dhe shkak për shqetësim serioz.

Ndikimi i ndotjes plastike po ndikon në elasticitetin e ekosistemeve të Oqeanit Jugor dhe po rrezikon një ekuilibër delikat që ka evoluar mbi 40 milionë vjet. Ndërsa përparim i rëndësishëm dhe përparim shkencor është bërë në monitorimin dhe vlerësimin e ndotjes plastike në rajone të tjera të planetit tonë, pak dihet në Antarktidë pavarësisht urgjencës së çështjes. Ndotja nga plastika është padyshim një shqetësim global, megjithatë largësia dhe vështirësia e aksesit në Antarktidë e bëjnë të vështirë hetimin dhe përcaktimin sasior të pasojave në ekosistemet unike tokësore dhe detare të Antarktidës.

PLASTIKA NË FUND TË TOKËS

NDOTJA PLASTIKE ËSHTË VETËM NJË PJESE E ENIGMËS

Biodiversiteti dhe ekosistemet e Oqeanit Jugor janë tani më të cenueshëm se kurrë më parë, për shkak të ndryshimeve të shpejta mjedisore të kohëve të fundit, duke përfshirë ngrohjen e klimës dhe acidifikimin e oqeanit. Kështu, aftësia unike e organizmave të Antarktidës për t'u përshtatur me kushtet ekstreme është tashmë e kërcënuar nga ndryshimet në klimën tonë. Shumë prej këtyre specieve kanë kufij të ngushtë tolerance dhe po përballen me një kërcënim shtesë nga ndotja plastike. Kafshët detare të Antarktidës po ekspozohen gjithnjë e më shumë ndaj pranisë së kombinuar të ndotjes plastike dhe ndryshimeve klimatike të shkaktuara nga njerëzit. Trajtimi i ndikimit të mundshëm të ndotjes plastike në izolim nuk na lejon të parashikojmë plotësisht pasojat në vitet në vijim. Është e rëndësishme të merren parasysh efektet e mundshme kumulative me stresorë të tjerë. Ndërveprimet midis ndryshimeve klimatike dhe mikro- dhe nanoplastikës ka të ngjarë të rrisin potencialin për ndërveprime me toksikantë të tjerë, si dhe të çojnë në një ndjeshmëri të shtuar të specieve të Antarktidës ndaj këtyre stresorëve.

PLASTIKA NË OQEANIN JUGOR ËSHTË NJË ÇËSHTJE GLOBALE

Kuptimi i burimeve të plastikës që hyn nga brenda dhe jashtë Oqeanit Jugor dhe përcaktimi sasior i shkallës së problemit janë thelbësore për të minimizuar çdo kërcënim mjedisor për biodiversitetin unik dhe ekosistemet e rajonit. Plastika e gjetur në Oqeanin Jugor ka të ngjarë të ketë origjinën si nga burimet lokale ashtu edhe nga ato globale,

PLASTIKA NË FUND TË TOKËS

PLASTIKA NË OQEANIN JUGOR ËSHTË NJË ÇËSHTJE GLOBALE

me prova të reja që disa artikuj mund të kenë hyrë në oqean në gjerësi më të ulëta, duke kapërcyer barrierat e perceptuara oqeanografike për të arritur në brigjet e Antarktidës. Për më tepër, ekosistemet e Oqeanit Jugor janë të lidhur në mënyrë të pandashme me ekosistemet globale të oqeanit dhe janë një pjesë e rëndësishme e shumë proceseve të sistemit të Tokës. Prandaj, ndikimi i ndotjes plastike në ekosistemet e Oqeanit Jugor nuk duhet të konsiderohet i izoluar, por të vendoset në një kontekst global.

BISEDA GLOBALE DHE AXHENDAT E ARDHSHME

Sfidat që lidhen me kërkimin shkencor në rajonet polare kërkojnë një grup të përbashkët veprimesh dhe strategjish për të siguruar mbledhjen e qëndrueshme dhe të përsëritshme të të dhënave. Është e rëndësishme të vendosen procedura standarde për monitorimin e ndotjes plastike dhe vlerësimin e ndikimit dhe për të rritur mbulimin e të dhënave si në aspektin hapësinor ashtu edhe në atë kohor. Kjo do të kërkojë një përpjekje të kombinuar nga të gjitha palët e interesuara që veprojnë në Oqeanin Jugor dhe në rajonet ngjitur, dhe një bisedë globale që shqyrton veprimet e përshtatura dhe të menjëhershme për të parandaluar çdo ndikim të dëmshëm në integritetin dhe qëndrueshmërinë e Oqeanit Jugor brenda perspektivës më të gjerë të oqeanit global. Plastika detare dhe tokësore në Oqeanin Jugor dhe Antarktidë përfaqëson një shqetësim serioz dhe ne duhet të veprojmë tani para se të jetë tepër vonë.

AKTIVITETET E EKO-KLUBIT:

EKO KLUBET MËSOJNË PËR NDRYSHIMET KLIMATIKE DHE PËR FORMAT E AVOKIMIT MJEDISOR

AKTIVITETET E EKO- KLUBIT:

EC-I ME EKO-KLUBET SHËNOI DITËN BOTËRORE TË MJEDISIT

Në këtë aktivitet kanë marrë pjesë 12 Eko-Klubet e Shkollave të Mesme të Rajonit të Jugut (nga komunat Prizren, Rahovec, Malishevë dhe Mamushë).

Shfaqja e filmit është pasuar me diskutim në mes anëtarëve të Eko-Klubeve mbi çështjet mjedisore dhe urgjencën për veprim lidhur me ndryshimet klimatike, tema këto të trajtuara edhe në dokumentar.

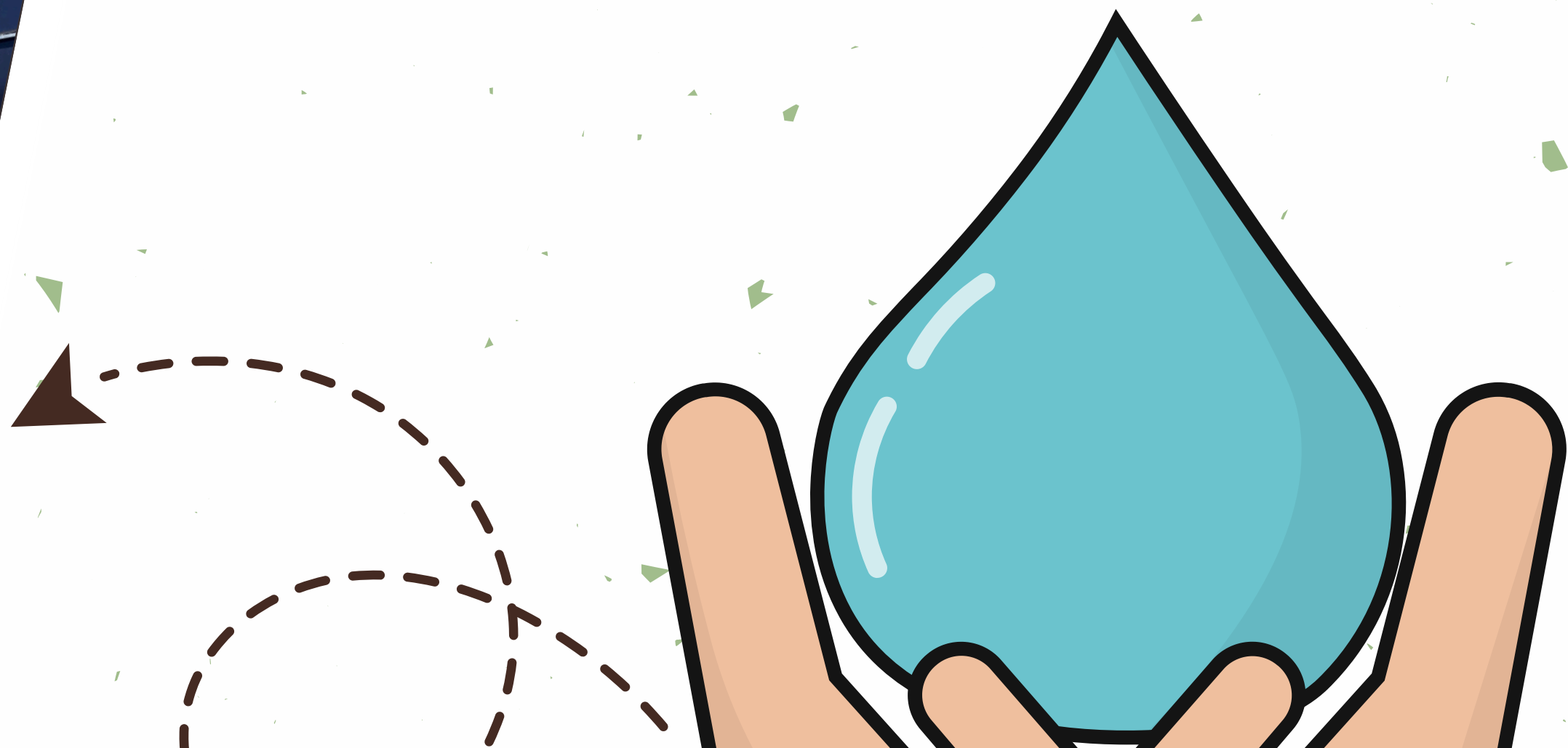
Gjatë këtij aktiviteti të rinjtë janë ndërgjegjësuar për domosdoshmërinë e një reagimi të shpejtë sikurse edhe për rëndësinë e pjesëmarrjes së të rinjve në proceset avokuese për të adresuar ndryshimet klimatike dhe mbrojtjen e mjedisit, si çështje të rëndësishme për të ardhmen e planetit dhe brezave të ardhshëm.

EKO KLUBET VIZITOJNË IMPIANTIN PËR TRAJTIMIN E UJËRAVE TË NDOTURA NË PRIZREN

Gjatë këtyre vizitave, nxënësit janë njoftuar me mënyrën e menaxhimit të këtij impianti, por edhe trajtimin e ujërave të ndotura duke përfshirë proceset e filtrimit dhe pastrimit të ujit të ndotur, teknologjitë e përdorura për trajtimin e ujërave dhe rëndësinë e mbrojtjes së burimeve ujore. Ata gjithashtu u informuan për kapacitetin e impiantit në Prizren, sasinë e ujit që trajtohet çdo ditë, dhe llojet e ndotësve që largohen gjatë procesit të trajtimit.

Vizitat kanë përfshirë edhe diskutime mbi ndikimin mjedisor dhe shëndetësor të trajtimit të duhur të ujërave të ndotura, si dhe rolin që ka komuniteti në mbrojtjen dhe menaxhimin e qëndrueshëm të ujërave.

PLANET E VEPRIMIT MJEDISOR PËR 12 SHKOLLAT E MESME TË RAJONIT TË JUGUT

EC Ma Ndryshe ka publikuar planet e veprimit mjedisor për 12 shkollat e mesme të larta të Rajonit të Jugut. Këto plane janë hartuar në bashkëpunim me profesorët dhe anëtarët e Eko-klubeve gjatë një serie të punëtorive të realizuara.

Gjatë këtyre punëtorive nxënësit kanë pasur mundësinë të diskutojnë dhe të identifikojnë problemet ekzistuese në shkollë dhe komunitet dhe kanë treguar aktivitetet që i realizojnë dhe që do të donin ti realizonin për ti zgjidhur problemet që ndërlidhen me mjedisin dhe ndryshimet klimatike.

Këto plane janë të rëndësishme për ti edukuar nxënësit rreth rëndësisë së mbrojtjes së mjedisit dhe për të krijuar një kulturë të qëndrueshme brenda komunitetit të shkollës. Ato do t'u shërbejnë shkollave si udhërrëfyes për realizimin e aktiviteteve të ardhshme, duke inkurajuar pjesëmarrjen aktive dhe ndërgjegjësimin e nxënësve për çështjet mjedisore dhe ndryshimet klimatike.

AKTIVITETET E EKO-KLUBIT:

**MBJELLJA E DRUNJEVE NE AMBIENTE
PERRETH SHKOLLES**

EKO KLUBI "KUJTIM KRASNIQI"

RR. HABIB BERISHA, LAGJJA E MIRËDITËS, MALISHEVË

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe
Rr. Fehmi Lladrovci Nr.94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7,
Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 038 224 967

Ky buletin u realizua në kuadër të projektit "Ndikimi i Rinisë në Mjedis" - YENI, i cili bashkëfinancohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim, Caritas-i Zviceran, Ministria e Zhvillimit Rajonal dhe implementohet nga OJQ EC Ma Ndryshe përmes projektit "ECO Schools".